

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: **Herní principy v českém improvizálním divadle**

Studijní obor: Teorie a dějiny divadla

Autorka práce: Markéta Vlková

Vedoucí práce: prof. PhDr. Vladimír Just, CSc.

Oponent: Mgr. Alena Sarkissian, Ph.D.

Práce Markéty Vlkové je dobrým příkladem toho, o kolik plodnější a také čtenářsky poutavější je divadelní bádání, které je podepřeno schopností uvažovat teoreticky a zároveň v historickém kontextu. Text směřující k charakterizaci divadelního improvizčního sportu tak už není jen popsáním jevu, který přece jen není zábavou pro masy, nýbrž dostává obecnější platnost – nastoluje obecnější otázky po tom, jaké prvky, a třeba i antropologické konstanty, přispívají k tomu, že divadlo je divadlem.

Markéta Vlková se rozhodla prozkoumat divadelní improvizaci z hlediska teorie hry, jak ji definuje Roger Caillois. Hlavní východisko této teorie, tedy rozlišení her podle základních organizačních principů na mimicri, alea, agón a illinx aplikovala na práci několika významných českých divadelních umělců a srovnala ji ještě s jevem nazývaným divadelní sport, jenž je provozován i u nás, přestože není dosud v popředí zájmu publika ani divadelních vědců.

Autorce se její úkol bezesporu daří naplnit, ale přesto bych upozornila na několik drobností, které mě při četbě poněkud mátlly. Někdy jde o pouze o nejasnou formulaci, jako např. na s. 22, kde píše: „Improliga pak používá jak popisy scénické, tak slovní, ale vždy spíše skrze postavu.“ Klade tento přístup do opozice k postupům Ivana Vyskočila a Jaroslava Duška. Přesto nevidím nějaký výrazný rozdíl mezi těmito přístupy, proto bych ráda znala vysvětlení této formulace.

V kapitole o principu agón se mi zdá, že v určité chvíli směšuje více jevů: něco jiného je agón jako princip zápasu dvou či více jedinců „uvnitř“ divadelního díla, pakliže něco takového existuje (nepočítám v to agón ve staré attické komedii, kde jde o zápas hraný, předváděný), podobně jako spolu soupeří dvě mužstva ve fotbale. A něco jiného je agón jako organizační princip, podle něž se odehrává divadelní událost - např. v rámci náboženských slavností, divadelních festivalů apod. Zajímal by mě názor Markéty Vlkové a vysvětlení, jak se podle ní v tomto ohledu věci mají.

Další má poznámka je obdobná: princip illinx je podle mne v případě divadelní situace rovněž dvousečný pojem. Hra primárně nepočítá s divákem, pouze s aktérem. V divadle se situace komplikuje, protože do akce, aby byla plnohodnotným divadlem, nutně patří i divák. Má se tedy efekt illinx vztahovat pouze k aktérovi - herci, nebo i k divákovi, na kterého se přece především divadlem působí? Tedy - má být cílem divadelní (zde

improvizované) akce „závrat“ hercova, nebo divákova? Markéta Vlková v tomto případě vztahuje tento pojem k herci, jakkoli se mi zdá, že to není samozřejmé řešení. Sama navíc vyslovuje jisté pochybnosti, nakolik je tento princip v divadle přítomen. S jistými rozpaky, které vyjadřuje i v závěru a které nepovažuji za oprávněné, jej nakonec ztotožňuje s trémou, chvílemi nejistoty a očekávání, jež hercovu práci provázejí a v případě improvizovaného divadla jsou ještě silnější. Sama bych podotkla, že podobné pocity napětí, očekávání a časem i vtažení do děje, jistou rezignaci na vnímání reálného času a prostoru zažívají i diváci. Stálo by proto podle mne za úvahu, zda illinx není možné v nějaké míře nalézt i v publiku.

Své úvahy ukončuje Markéta Vlková kapitolou o úloze konferenciéra, kterou nepovažuji za příliš zdařilou, protože se mi zdá, že špatně koresponduje s hlavním tématem práce (kromě toho, že jde o kapitolu upřesňující popis průběhu improvizačního agónu). Zdá se mi, že poněkud postrádá pointu a působí poněkud kusým dojmem. Zajímalo by mne proto, proč se v práci v této podobě objevila.

Na okraj podotýkám, že se mi velmi líbila stručná a výstižná analýza Cesty do Úbic (s. 21).

Po formální stránce neshledávám na práci nic znepokojujícího, až na několik drobností - nejsem si jistá, že Markéta Vlková chtěla označit Burianovu znalost italštiny za důkladnou, když ji označila za „zevrubnou,“ (s. 23) předpokládám, že slovo mělo znít „povšechná.“ Občas, jak již bylo naznačeno, jsou formulace poněkud neobratné a text je místy kondenzovaný až na hranici srozumitelnosti. Není to však příliš často a na tyto obtíže narážíme především v úvodní kapitole práce, kde si autorka definuje pojmy. Na druhé straně hodnotím velmi kladně, že medailony jednotlivých tvůrců sepsala vkusně, přehledně a výstižně, což u bakalářských prací nebývá časté.

Práci nemohu než doporučit k obhajobě a ohodnotit jako **výbornou**.

Ve Slaném 3.9. 2015